

ZAČECI GRAFIČKOG PRIKAZA NA RAČUNALIMA

- Začeci grafičkog prikaza na računalu sežu u daleku prošlost još u doba kada su računala zauzimala goleme hale, na njihovim magnetskim trakama nalazili su se i programi za relaksaciju operatera

- Programi za relaksaciju operatera sadržavali su i kodove koji su bili zaduženi za "uljepšavanje" ekranskog izgleda

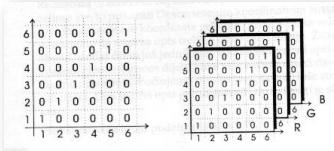
RAČUNALNA GRAFIKA

- Prikaz izlaznih podataka u slikovnom obliku na zaslonu ili pisaču
- Uporaba računala za prikazivanje i obradu podataka u slikovnom obliku

ZAČECI GRAFIČKOG PRIKAZA NA RAČUNALIMA

- Upotreba takvih znakova ustupila je mjesto jednostavnoj binarnoj logici (da - ne)
- Tako su izmišljene slike koje su se sastojale od konačnog broja kvadratića - koje se obično nazivaju točkama ili pikselima

ZAČECI GRAFIČKOG PRIKAZA NA RAČUNALIMA

- Križić-kružić, igrače kockice, karte
- Datoteke za slanje na pisač (u to vrijeme matrični) koji bi red za redom nizao X-ove i 0 ili slične znakove strpljivo tvoreći goblen u kojem bi se na kraju mogao prepoznati kakav junak crtanog filma ili Mona Lisa

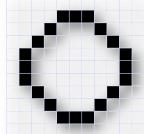
ZAČECI GRAFIČKOG PRIKAZA NA RAČUNALIMA

- Pixel (picture element)
 - Točka grafičke informacije na ekranu
 - Najmanja jedinica mozaične slike na zaslonu koja se može spremiti, prikazati ili adresirati
 - Slika na zaslonu podijeljena je na retke i stupce, sastavljena je od točaka, kvadratića ili čelija, a svaka od njih predočuje jedan piksel
 - Piksel se može još definirati i kao jedinica kojom se mijenja rezolucija (razlučivost)

ZAČECI GRAFIČKOG PRIKAZA NA RAČUNALIMA

- U samom početku razvoja, te su slike bile jednobojne, tj. svaki je piksel bio ili obojen ili prazan

- Za sliku te vrste dovoljno je svaki piksel opisati jednom od dvije vrijednosti - 0 ili 1, što odgovara jedom bitu u računalu, pa je tako iskovan naziv **bitmapa**

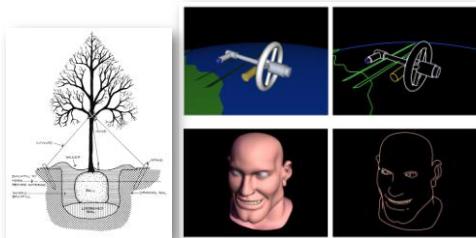
BITMAPA

- Termin koji obuhvaća sve slike sastavljene od konačnog broja malih elemenata - piksela
- Bitmap image** - slika raspoređa bitova - je grafički prikaz u kojem svakoj točki slike odgovara jedan ili više bitova memorije (u koju se pohranjuju podaci o svjetlini, oštini, boji itd.)

RAČUNALNA GRAFIKA - IZLIZNI PODACI

- Mogu biti jednostavni grafikoni ali i vrlo složene animirane sekvence filma, trodimenzionalni nacrti zgrada, automobila, zrakoplova i sl.

PODJELE UREĐAJA

- vektorski
- rasterski
- emitirajući (CRT, plazma, OLED organske diode)
- ne emitirajući (LCD -tekući kristali)
- osvježavajući
- s pamćenjem
- jednobojni (monohromatski)
- nijanse sive (C/B)
- višebojni (kolor)

OSOBINE MONITORA

Dijagonala (1" = 25,4 mm)

- nazivna dijagonala 17"
- vidljiva dijagonala 15,6-16,2"

Frekvencije osvježavanja

- vertikalna frekvencija (broj slika u sekundi) 60-160 Hz (85 Hz propisano VESA standardom)
- horizontalna frekvencija (broj linija u sekundi) 30-100 kHz
- frekvencija osvježavanja slikovnih elemenata (brzina paljenja i gašenja elektronskog snopa) 50-160 MHz širina pojasa (engl. pixelrate)

OSOBINE MONITORA

Geometrijske osobine

- npr: kružnica ne smije imati oblik elipse

Rezolucija (razlučivost, zrnatost)

- broj crnih/bijelih linija koje se mogu prikazati i odvojene su (obično se izražava po jedinici udaljenosti dpi - dots per inch)

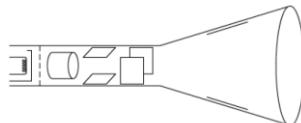
REZOLUCIJA MONITORA (RAZLUČIVOST)

- ⦿ **Piksel** - je osnovni element slike na zaslonu monitora koji je po cijeloj površini jednake boje i intenziteta svjetlosti
 - ⦿ **Piksels** - jedinica kojom se mijenja rezolucija (razlučivost)
 - ⦿ **Rezolucija** je najveći broj zaslonskih točaka koje monitor može prikazati na svom zaslonu
 - ⦿ Izražava se kao umnožak zaslonskih točaka vodoravno i okomito (npr. 1024 x 768)
- Npr. 1024x768 znači
1024 pixelsa po širini
i 768 pixelsa po visini

OSOBINE MONITORA

- ⦿ **Rastojanje**
 - između točaka iste boje (eng. dot pitch) dijagonalno rastojanje između točaka 0,25-0,28 mm, rastojanje rupica na maski
 - između pruga (eng. stripe pitch) horizontalno rastojanje 0,21-0,28 mm, rastojanje na aperturnoj rešetki
- ⦿ **Veličina jedne točke koja se može prikazati (eng. dot, spot size)**
- ⦿ **Temperatura boje - spektar zračenja (eng. color temperature)**
 - kad se crno tijelo zagrije na temperaturu 9300 K ima zračenje identično zračenju monitora

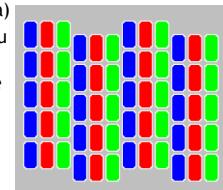
CRT - CATODE RAY TUBE

- ⦿ Fosfor naparen na staklo - prelazak u više kvantno energetsko stanje; prilikom povratka elektrona emituje se energija u obliku svjetla određene talasne dužine (R, G, B)
- ⦿ Obično postoje razlike u fosforu tako da ista slika izgleda različito na različitim monitorima

CRT - CATODE RAY TUBE

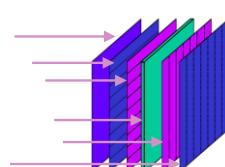
- ⦿ **CRT - trinitron cijev sa aperturnom rešetkom (eng. aperture grill)**
- ⦿ **Niz vertikalnih traka (žica)**
- ⦿ Zauzimaju manju površinu pa je slika svjetlijia, kontrasnija, vjernije boje
- ⦿ 35 - 50% skuplji
- ⦿ Veća težina zbog žica za uvrštenje rešetke

LCD - LIQUID CRYSTAL DISPLAY

⦿ 6 slojeva:

- reflektirajući sloj
- horizontalna polarizacija
- horizontalne žičice
- sloj tekućih kristala
- vertikalne žičice
- vertikalna polarizacija

LCD - LIQUID CRYSTAL DISPLAY

⦿ Princip rada:

- Materijal tekućih kristala je načinjen od dugačkih molekula.
- Kada je kristal u električnom polju, nema polarizirajuće osobine na svjetlo koje dolazi, pa svjetlo ostaje vertikalno polarizirano i ne prolazi kroz horizontalnu polarizaciju
- Kada kristal nije u električnom polju zakreće ravninu polarizacije za 90° iz vertikalne u horizontalnu

LCD - LIQUID CRYSTAL DISPLAY

- ⦿ TFT (eng. thin film transistor) na svakom (x, y) ima tranzistor, služe kao aktivna memorija dok se stanje ne promijeni
- ⦿ Prednosti: lagani, mala potrošnja, mali po z-osi,
- ⦿ Nedostaci: nisu izvor svjetlosti ali se može koristiti stražnje osvjetljenje za projekcije, spora promjena slike, ugao gledanja je ograničen

KLASIFIKACIJA PRINTERA

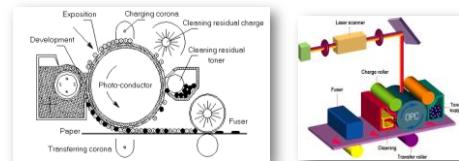
⦿ laserski ⦿ ink-jet ⦿ matrični ⦿ termalni ⦿ format:
A4, A3, A2, A1, A0,... ⦿ pojedinačni listovi ⦿ perforirani papir | <ul style="list-style-type: none"> ⦿ paralelni interfejs
(LPT, Centronix) ⦿ serijski interfejs
(COM, USB) ⦿ bežični (IR,
Bluetooth) ⦿ mrežni (Ethernet) |
|---|---|

FORMATI I INTERFEJSI

⦿ A4: 210 x 297 mm ⦿ A3: 297 x 420 mm ⦿ A2: 420 x 594 mm ⦿ A1: 594 x 840 mm ⦿ A0: 840 x 1188 mm ⦿ B5: 170 x 240 mm	⦿ Letter:
215,9 x 279,4 mm
8,5 x 11" ⦿ Legal:
215,9 x 355,6 mm
8,5 x 14" ⦿ VGA: 640 x 480 px ⦿ SVGA: 800 x 600 px ⦿ XVGa: 1024 x 768 |
|---|--|

LASERSKI PRINTERI

- ⦿ Rade na principu "elektrofotografije"
(1938, Xerox i Canon 1980)

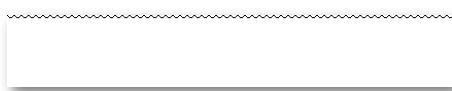

LASERSKI PRINTERI

- ⦿ Laser (Canon, Xerox)

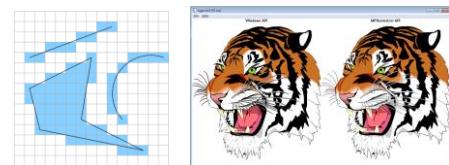

- ⦿ LED (Oki, Panasonic)

LASERSKI PRINTERI

- ⦿ Za prijenos slike iz računala na printer često se koristi PostScript (Adobe 1985)
- ⦿ To je jezik za opis stranice, zasnovan na jeziku Forth, nezavisan od platformi i uređaja
- ⦿ Računalo šalje printeru vektorskiju grafiku, a interpreter ugrađen u printer vrši rasterizaciju.

LASERSKI PRINTERI

- Pored PostScripta, koristi se i PCL (Hewlett-Packard)
- Windows GDI (Graphical Device Interface) su bitmap štampači; koriste PC za renderiranje (pretvaranje vektora u bitmapu)

INK-JET, BUBBLE-JET PRINTERI

- Patent Siemens-a iz 1951
- Ink jet drop-on-demand tehnologija sa piezoelektričnim aktuatorom

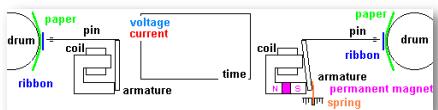

- Bubble jet drop-on-demand tehnologija

MATRIČNI PRINTERI

- Glava printera sa iglama koje udaraju na papir preko trake (ribbon)

TERMALNI PRINTERI

- Zahtijevaju poseban papir osjetljiv na toplotu
- Zagrijvani dio papira se oboji u crno
- Vremenom tako napravljeni otisak blijedi
- Zato se koristi kod kratkotrajnog ispisa (računi na POS blagajnama, potvrde iz bankomata, telefaksi)

PLOTERI

- Koriste se za štampanje velikih formata:
 - Tehnički crteži
 - Jumbo plakati
 - Posteri
- Ink jet
- Rapidografi sa robotskom rukom

OSVJETLJIVAČI I RIP

- Za tiskanje velikih formata ili velikih naklada koriste se tiskarske tehnike koje se zasnivaju na otisku jedne ili više boja
- Za pripremu tiskarske matrice na tankom limu koriste se osvjetljivači
- RIP - Raster Image Processor
- PostScript, Adobe PDF

RACUNALNA GRAFIKA - ULAZNI PODACI

- Mogu se dobaviti:

- presnimanjem
- digitaliziranjem tiskanih slika uporabom scannera
- uporabom programa za crtanje
- grafičke pločice - graphic tablet

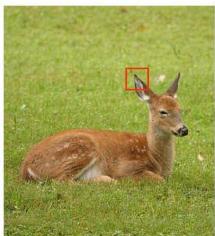
DIGITALNI FOTOAPARAT - PRINCIP RADA

- Kod analognog fotoaparata se kroz sistem leća (objektiv) osvjetljava film (celuloidna traka sa slojem osjetljivim na svjetlost prije kemijske obrade).
- Kod digitalnog fotoaparata osvjetljava se SENZOR.
- Senzor se sastoji od velikog broja fotoosjetljivih dioda, koje intenzitet svjetla pretvaraju u električni naboje.

DIGITALNI FOTOAPARAT - PRINCIP RADA

- Piksel (Picture Element)

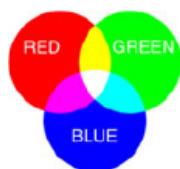
DIGITALNI FOTOAPARAT - PRINCIP RADA

- Senzori registriraju samo intenzitet svjetla:
- Rezultat je crno/bijela (Grayscale) slika

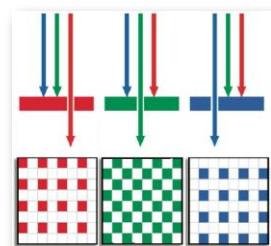
DIGITALNI FOTOAPARAT - PRINCIP RADA

- James Clerk Maxwell je 1860 uslikao istu sliku kroz crveni, zeleni i plavi filter.
- Zatim je tako dobivene crno/bijele slike projektirao kroz iste filtere, čime je dobio sliku u boji.
- Na istom principu rade i današnji kolor senzori.
- RGB su aditivne boje

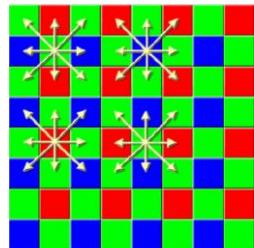
DIGITALNI FOTOAPARAT - PRINCIP RADA

- Svaki piksel na senzoru ima filter tako da propušta samo jednu boju
- Obično zelenih piksela ima 2x više jer je oko osjetljivije na zelenu boju

DIGITALNI FOTOAPARAT - PRINCIP RADA

- Interpolacijom se računa boja svakog piksela iz susjednih piksela
- Na slici se zelena površina prikazuje na osnovu boja 8 susjednih piksela

MEMORIJSKE KARTICE

- CompactFlash (CF)
- Secure Digital (SD)
- MultiMedia (MMC)
- Memory Stick™ (Sony)
- Hard diskovi (Hitachi, Sony)

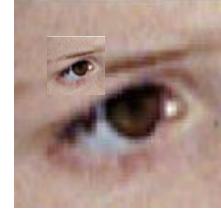
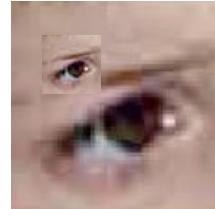

GRAFIČKI PROGRAMI

- Programi za crtanje, slikanje, ilustriranje, dizajn, vizualno predstavljanje
- Omogućuju grafički prikaz na računalu
- Zajednička karakteristika - uz pomoć različitih alata i podrške brojnih ulaznih jedinica stvaraju slike u širem smislu riječi
- Slika** se u memoriji računala može pohraniti kao:
 - Raspored bitova (bitmap, bitmap image)
 - Vektorska grafika

FORMATI Slike

- JPG - kompresija sa gubitkom podataka
- RAW - bez kompresije

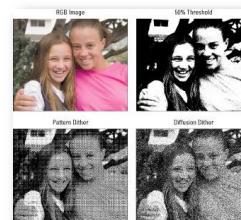

PRIJENOS Slike NA RAČUNALO

- Firewire (IEEE 1394b)
- IR (InfraRed)
- USB 2.0
- Bluetooth

- Slika koja se sastoji od sitnih elemenata, piksela, može se usporediti s goblenom u kojem se dijelići ispunjavaju koncima različitih boja

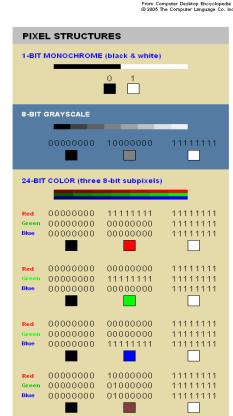
BITMAP (RASTERSKA) GRAFIKA

- Opis konačnim brojem elemenata slike na neki način "betonira".
- Želimo li je povećati, morat ćemo:
 - ili povećati dimenzije piksela (smanjiti rezoluciju) a time i pokvariti vizualni dojam
 - ili pridodati nove piksele i na taj način izmisliti njihove vrijednosti bez degradacije kvalitete slike - što je praktički neizvedivo

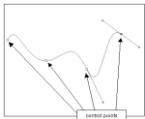
BITMAP (Rasterska) GRAFIKA

- Crtanje pomoću mozaika piksela pri čemu svaki piksel posebno nosi informaciju o boji koju prikazuje
- Svaki piksel može prikazivati samo jednu boju ali sadrži podatke o svim bojama koje može prikazati - zato gotovo sve bitmapске slike zauzimaju mnogo fizičkog prostora na medijima za pohranu podataka (memorije)

VEKTORSKA GRAFIKA

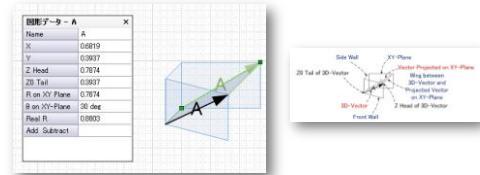
- Označava način "crtanja" pomoću vektorskih linija koje pak mogu tvoriti vektorske objekte
- Vektor** - kao pojam u grafici označava odsječak koji ima svoju duljinu i smjer
- Vektorska linija** - može se prikazati u koordinatnom sustavu (osi x i y) zato što u osnovi imaju samo dvije važne vrijednosti: duljinu i smjer

- Vrijednosti duljine i smjera nisu fiksne - mogu se mijenjati
- Osim podatka o duljini i smjeru, vektorska linija sadrži i podatak o oboji ispunе

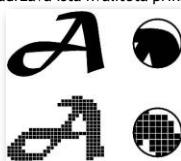
VEKTORSKA GRAFIKA

- Vektorskim objektom** smatra se svaki spoj jedne ili više vektorskih linija koje su "zatvorene" - znači početna točka linije je ujedno i završna točka
- Sve se unutar vektorske grafike svodi na više jednostavnih **matematičkih formula** pri čemu računalo "pamtí" najmanje dva, a najviše četiri podatka - pa stoga takve slike i crteži zauzimaju malo fizičkog prostora na medijima za pohranu podataka (malo memorije)

VEKTORSKA GRAFIKA

- Veličina vektora mijenja se matematički - promjenom vrijednosti duljine i smjera
- Kvaliteta prikaza grafike ne mijenja se, jer se automatski promjenom veličine u računalu odvijaju matematičke kalkulacije kojima se zadržava ista kvaliteta prikaza vektorskog crteža

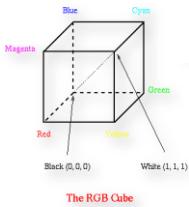

- Najbolji primjer je **tekst** u nekom programu za obradu tekstualnih dokumenata - pri promjeni veličine slova, tekst i dalje zadržava svoju oštrinu i prvočitnu kvalitetu prikaza

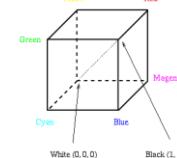
VEKTORSKA GRAFIKA

- Vektorska grafika danas je najrašireniji način prikaza grafike pomoću računala
- Prednosti:**
 - Pri izradi Internet stranica - potrebno je napraviti što kvalitetniju sliku a po mogućnosti male fizičke veličine i što brzeg učitavanja na stranicama
- Nedostaci:**
 - Nemogućnost prikaza fotorealističkih slika, ponavljajuće zbog oštrih i tehnički čistih prijelaza između tonova pojedinih boja

MODELI BOJA (PROSTORI BOJA)

- ⦿ **RGB** - uglavnom se koristi za prikaz boja monitorom, skenerom i foto CD čitačima
- ⦿ Svaka boja određena je količinom crvene (R), zelene (G) i plave (B) poznatih kao primari aditivne sinteze
- ⦿ Svi prostori RGB uređaj imaju svoj neznatno različiti prostor boje što rezultira različitim informacijama o boji

The CMY Cube

MJEŠANJE BOJA

- ⦿ Primarne aditivne boje:
 - Crvena (Red)
 - Zelena (Green)
 - Plava (Blue)
- ⦿ Monitor
- ⦿ Emitira svjetlo

Additive Color Mixing	
Red + Green	Yellow
Green + Blue	Cyan
Blue + Red	Magenta
Red + Green + Blue	White

Subtractive Color Mixing	
Cyan + Magenta	Blue
Magenta + Yellow	Red
Yellow + Cyan	Green
Cyan + Magenta + Yellow	Black

- ⦿ Primarne subtraktivne boje:
 - Plava (Cyan)
 - Ljubičasta (Magenta)
 - Žuta (Yellow)
- ⦿ Printer
- ⦿ Apsorbira svjetlo

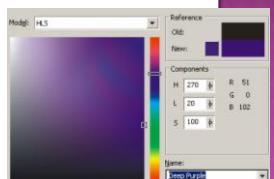
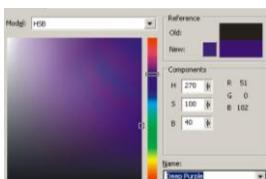
MJEŠANJE BOJA

- ⦿ **RGB**
 - Red (crvena)
 - Green (zelena)
 - Blue (plava)
- ⦿ **CMYK**
 - Plava (Cyan)
 - Ljubičasta (Magenta)
 - Žuta (Yellow)
 - Crna (blackK)

MJEŠANJE BOJA

- ⦿ **HSB**
 - Hue (nijansa boje)
 - Saturation (zasićenost)
 - Brightness (intenzitet)
- ⦿ **HLS**
 - Hue (nijansa)
 - Lightness (osvijetljenost)
 - Saturation (zasićenost)

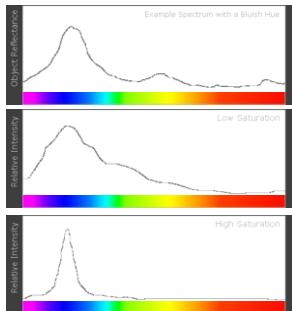

OSOBINE BOJA

- ⦿ Hue (nijansa boje, tonalnost, ime spektralne boje, talasna dužina)
- ⦿ Saturation (zasićenost - koliko je boju razrijedila bijela odnosno siva svjetlost)
- ⦿ Brightness (intenzitet)
- ⦿ Lightness, Luminance (osvijetljenost)
- ⦿ Contrast (kontrast - odnos tamno/svjetlo)

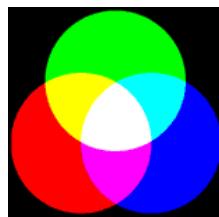
OSOBINE BOJA

- U prirodi boje nemaju samo jednu talasnu dužinu. Boja koju vidimo je najdominantnija u spektru
- Zasićenost predstavlja čistoću boje.
- Čišća boja ima uži spektar (manje drugih nijansi u spektru).

RGB - OSNOVNE ADITIVNE BOJE

- Miješanjem osnovnih boja dobiju se ostale nijanse.
- Intenzitet jedne komponente se može izraziti:
 - skalom 0...1
 - skalom 0...255 (8 bita po boji)
 - skalom 0%...100%

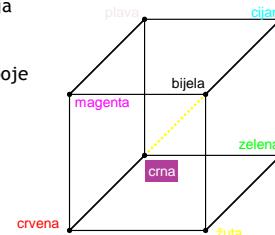

HSV MODEL BOJA

- HSV - nijansa (Hue), zasićenost (Saturation), vrijednost (Value) je model razvijen kako bi se komponente što više približile načinu na koji ljudsko oko registruje boje
- H može imati vrijednosti crvene, žute, zelene, cijan, plave i magenta boje
- S definira sadržaj bijele svjetlosti u boji

RGB - OSNOVNE ADITIVNE BOJE

- Osnovne (primarne) boje koje se prikazuju u dekartovom koordinatnom sistemu.
- Dijagonala od crne do bijele predstavlja liniju sa jednakim učešćem osnovnih boja: nijanse sive boje
- Siva skala

RGB

- Najviše korišteni model jer i hardver koristi iste tri osnovne boje: R G B

YUV

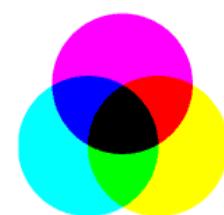
- Koristi se u PAL i SECAM televizijskim sistemima (Y - osvijetljenost, U i V - informacije o bojama)

YIQ

- Koristi se u NTSC televizijskom sistemu (Y - osvijetljenost, I i Q - informacije o bojama) i kod različitih video standarda.

CMY MODEL BOJA

- Zasnovan na apsorpciji svjetlosti
- Subtraktivni model boja
- Od bijele boje se oduzima neka boja
- Manji postotak boje = svjetlja boja
- Bijela = $0\% C + 0\% M + 0\% Y$

CMYK MODEL BOJA

- U teoriji: C+M+Y = crna
- U praksi (zbog aditiva u bojama) dobije se tamnosmeđa boja
- Zato se dodaje četvrta boja (crna - blac**K**)
- Moguća je direktna konverzija
RGB → CMY i CMY → RGB
- Konverzija iz RGB u CMYK i obrnuto se radi posredno, preko CMY

CMYK MODEL BOJA

PANTONE MODEL BOJA

- Pantone Matching System (CMYK)
- Standardni sistem usklađivanja tiskarskih boja - knjiga uzoraka

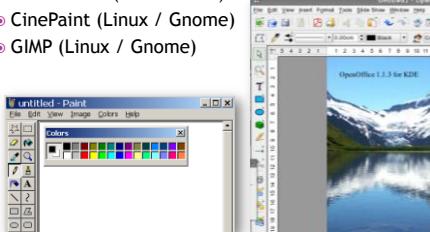
DUOTONE

- 8-bitni model boja koji prikazuje slike korištenjem 256 nijansi max. 4 boje.
- Obična C/B (siva) slika pojačana sa jednom do četiri dodatne boje.
- Monotone - 1 boja
- Duotone - 2 boje (najčešće crna + neka druga)
- Tritone - 3 boje (najčešće crna + 2 druge)
- Quadtone - 4 boje (najčešće crna + 3 druge)

BITMAP SOFTVER - ISPORUČEN UZ OPERACIJSKI SUSTAV

- MS Paint (MS Windows)
- OpenOffice.org Draw, Impress (Linux/KDE)
- KolourPaint (Linux / KDE)
- CinePaint (Linux / Gnome)
- GIMP (Linux / Gnome)

BITMAP SOFTVER - ISPORUČEN UZ HARDWARE

- Skeneri, Web kamere, digitalni fotoaparati i video kamere
- Obično se radi o "light" verziji sa ograničenim mogućnostima
- Izrada albuma (organiziranje kolekcija), prijenos s uređaja na računalo, osnovno editiranje (crvene oči, veličina, konverzija formata)

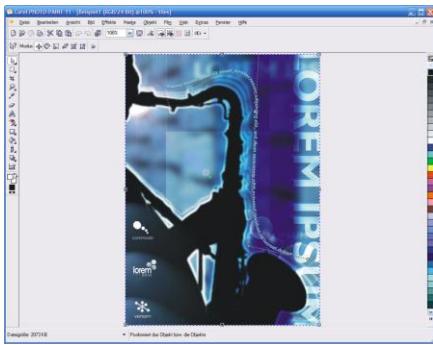
PROFESIONALNI BITMAP SOFTVER

- Adobe Photoshop
- Corel PhotoPaint
- Jasc Paint Shop Pro (od 2004 Corel PSP)
- Macromedia Fireworks (od 2005 Adobe)
- Microsoft Digital Image Suite 2006

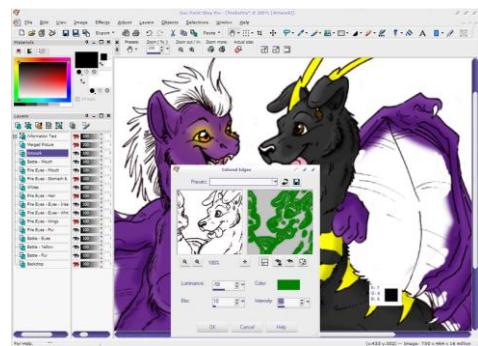
ADOBE PHOTOSHOP

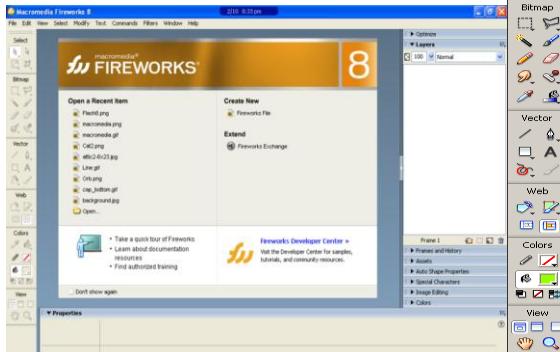
COREL PHOTOPAINT

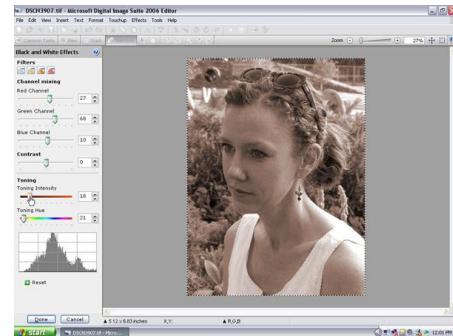
PAINT SHOP PRO

ADobe FIREWORKS

MICROSOFT DIGITAL IMAGE SUITE

SHAREWARE / FREEWARE BITMAP SOFTVER

- Shareware - trial verzija, ograničena funkcionalnost ili trajanje, za punu funkcionalnost treba platiti
- Freeware - potpuno besplatno, najčešće pod GPL ili Open Source licencom
- Open Source - dostupan izvorni kod

PICASSA

● picasa.google.com/download

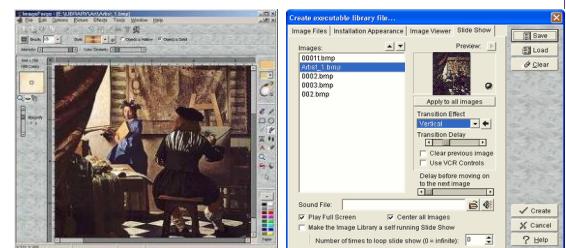
GIMP

● www.gimp.org

IMAGEFORGE

● www.cursorarts.com/ca_imw_d.html

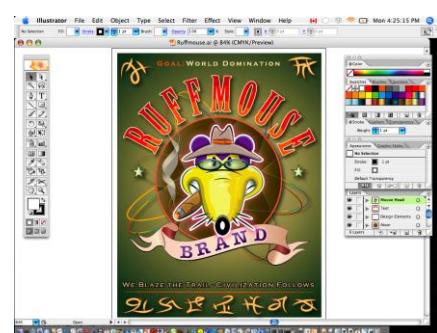

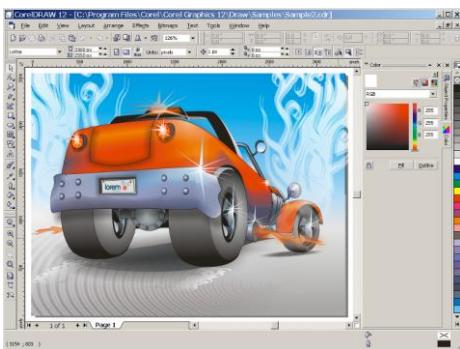
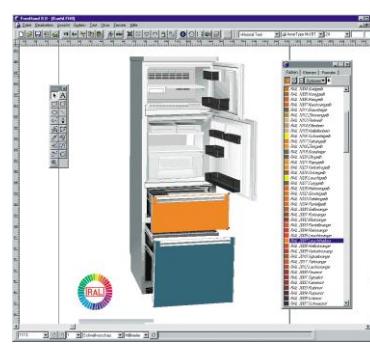
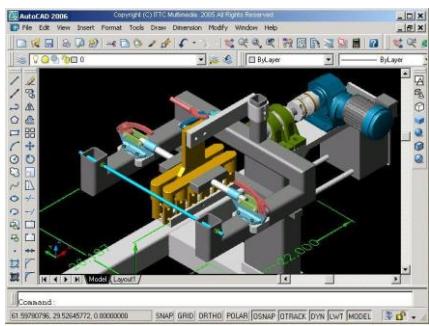
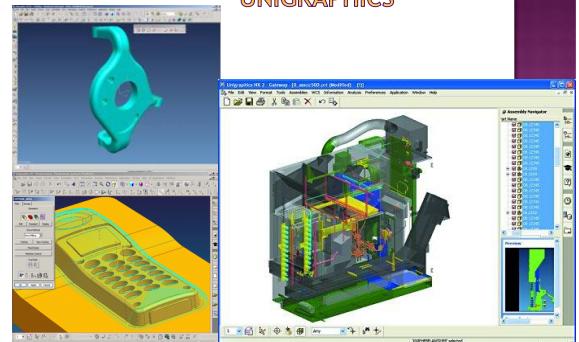
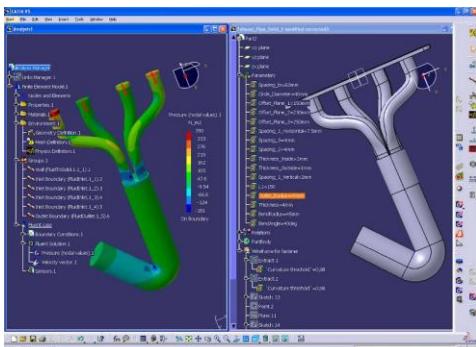
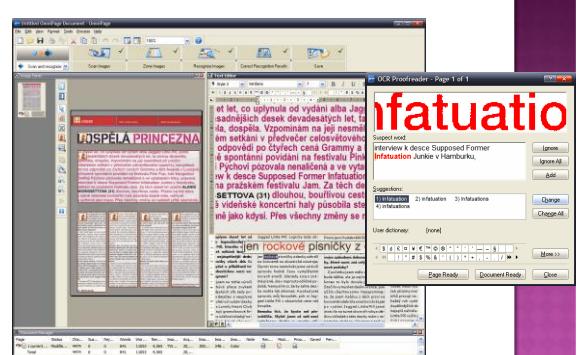
PAINT.NET

● www.getpaint.net

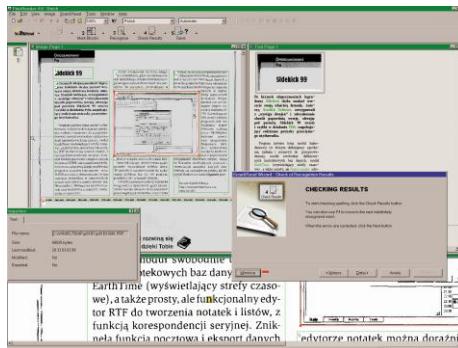

VEKTORSKI SOFTVER - ADOBE ILLUSTRATOR

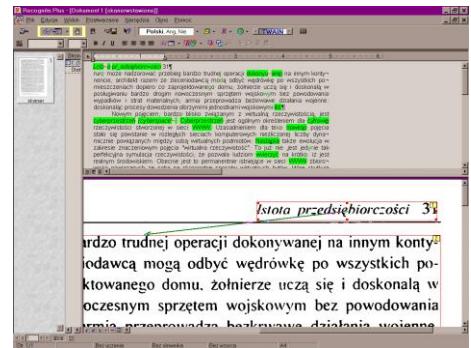

CORELDRAW**ADOBE FREEHAND****AUTOCAD****UNIGRAPHICS****CATIA****OMNIPAGE**

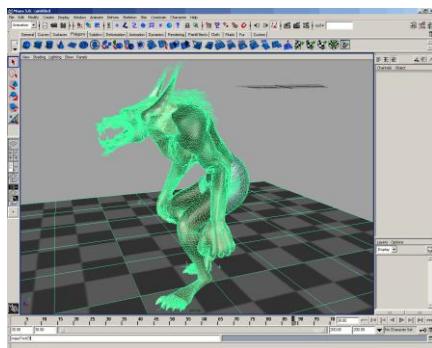
ABBY FINEREADER

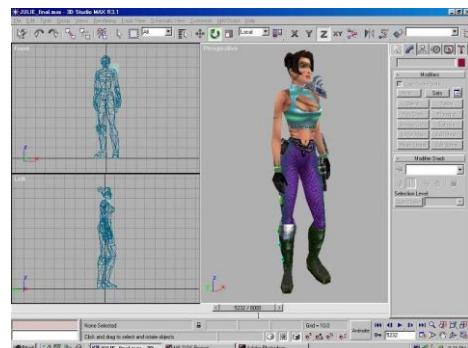
RECOGNITA

ALIAS WAVEFRONT MAYA

3D STUDIO MAX

VEKTORSKE SLIKE ZA INTERNET

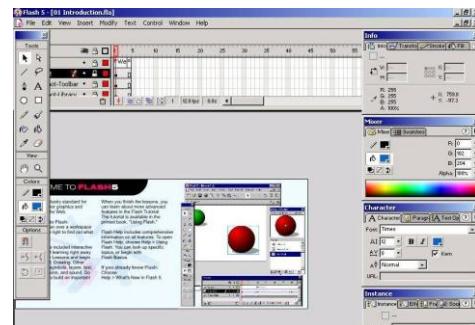
- Macromedia (Adobe) Shockwave

Macromedia Director - prvo bitno namijenjen izradi multimedijalnih CD-ROMova (.DCR), kasnije browser plugin
- Macromedia (Adobe) Flash

plug-in za browsere (IE6 sadrži Flash 6)
- SWF

(ShockWave Flash / Small Web Files)

MACROMEDIA (ADobe) FLASH

METAFORMATI

- ⦿ Hibridni format koji sadrži i bitmapu i vektorsku grafiku
- ⦿ .WMF je osnovni vektorski format za Microsoft Windows
- ⦿ WMF je kolekcija GDI (Graphics Device Interface) funkcija koje dolaze uz Windows OS
- ⦿ Windows PlayMetaFile() funkcija se koristi za renderiranje grafike.
- ⦿ WMF datoteke ne zavise od hardvera (device-independant)

METAFORMATI

- ⦿ .CGM (Computer Graphics Metafile)
- ⦿ Format za 2D vektorsku grafiku
- ⦿ Može sadržavati i bitmapu i tekst
- ⦿ Definiran ISO/IEC 8632 standardom
- ⦿ .EMF (Enhanced Metafile) je 32-bitna verzija WMF formata (WMF je 16-bitni)
- ⦿ Koristi se i kod printerja

PRIMJENA RAČUNALNE GRAFIKE - GIS

- ⦿ Geographical Information Systems
- ⦿ Koristi i rasterske i vektorske podatke
- ⦿ earth.google.com

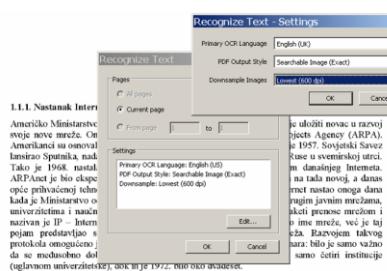

OCR

- ⦿ Optical Character Recognition
- ⦿ Koristi bitmapu (najčešće skenirane dokumente)
- ⦿ Vrši vektorizaciju
- ⦿ Upoređuje vektorske oblike sa slovima
- ⦿ Vrši spell-check
- ⦿ Snima rezultat kao tekst (txt, rtf, doc,...)

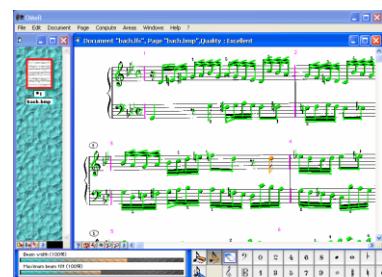
OCR

- ⦿ Adobe Acrobat može izvršiti OCR iz PDF

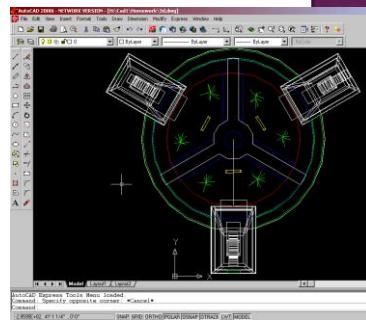
OCR

- ⦿ Softver za prepoznavanje nota

CAD

- ⦿ Computer Aided Design
- ⦿ Računalom podržano konstruiranje
- ⦿ 2D drafting izrada tehničkih crteža
- ⦿ 3D modeliranje

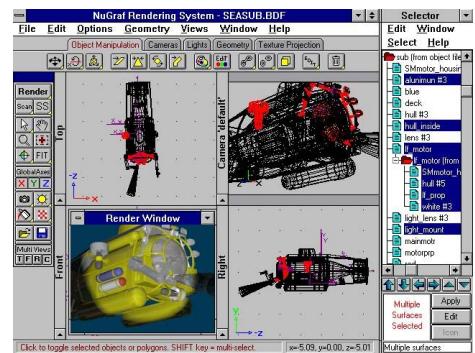
CAD

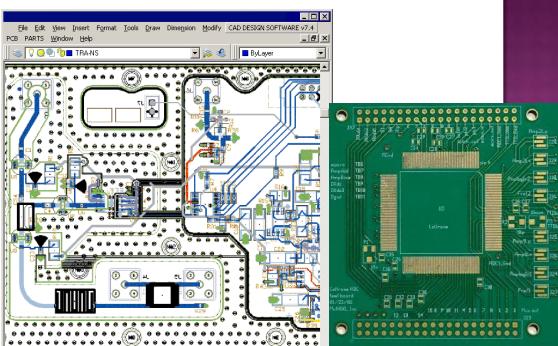
CAD

- ⦿ Univerzalni alati (geometrija, kotiranje, šrafure, tekst, vrste linija)
- ⦿ Specijalizirani softver (strojarstvo, građevinarstvo, arhitektura, elektrotehnika, hidraulika, tiskane ploče, geodezija,...)
- ⦿ 3D model služi kao osnova za CAE
- ⦿ Od 3D modela se lako dobiju 2D presjeci i pogledi

CAD

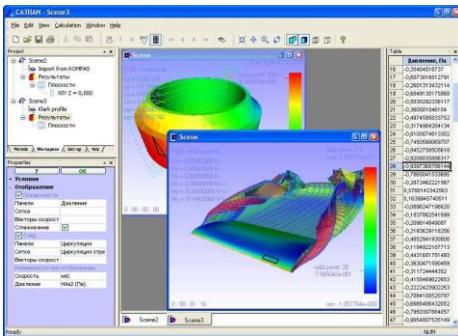
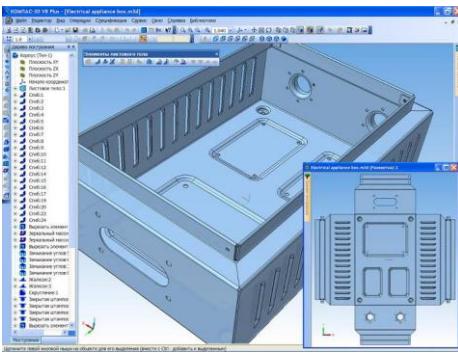
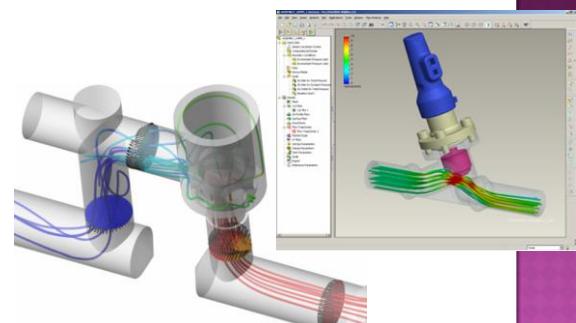
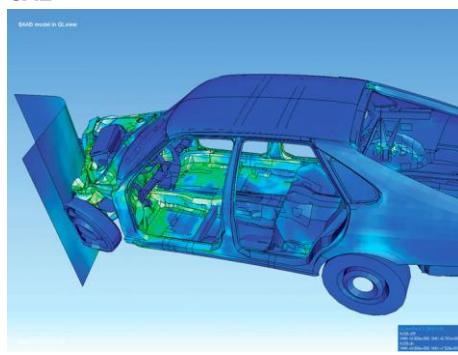

CAD

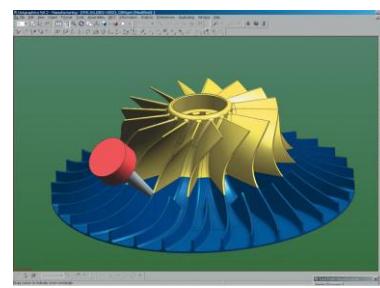

CAE

- ⦿ Computer Aided Engineering
- ⦿ Analiza i proračun CAD modela
- ⦿ Metoda konačnih elemenata
- ⦿ CFD - Computational Fluid Dynamics

CAE**CAE****CAE****CAE****CAE****CAM**

• Computer Aided Manufacturing

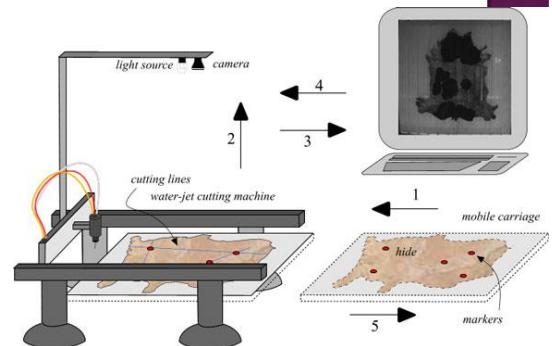
COMPUTER VISION

⦿ Mašine koje mogu da "vide"

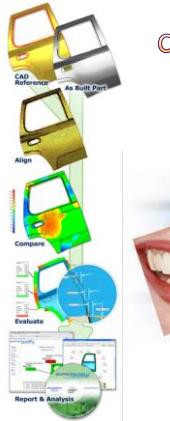
- Kontrola procesa (roboti, vozila bez vozača)
- Nadgledanje
- Prepoznavanje uzoraka (pattern recognition)
- Indeksiranje baza podataka o slikama
- Ispitivanje proizvoda
- Medicinska grafika
- Umjetna inteligencija

COMPUTER VISION

COMPUTER VISION

COMPUTER VISION

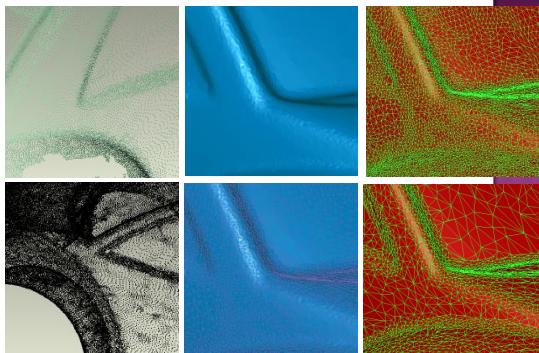
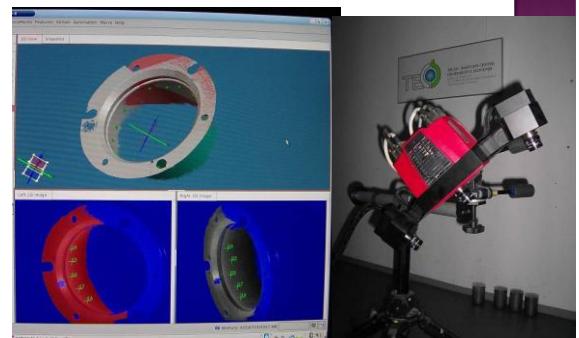

COMPUTER VISION

3D SKENERI

3D SKENERI**3D SKENERI****DEFINICIJA**

- Crteži se obično rade vektorskim programima
- Fotografije se obrađuju isključivo bitmap programima
- Povećanjem vektorske slike ne gubi se na kvaliteti
- Vektorske slike zauzimaju znatno manje memorije

